

FEBRUÁRI PROGRAMOK

feb. 5. Iskola Farsang

feb. 18. Könyvbemutató, dr. Szöllősy Árpád: Csillagóráim, helyszín Civilház

feb. 19. Téliemelő, Farsangi hagyományok (NÖFE), helyszín: Civilház

feb. 26. Református teast, Református Egyházközség

Szóllósy Árpád csillagórái

Hamarosan utcanév emlékeztet DR. SZÖLLŐSY ÁRPÁDRA (Marosvásárhely 1918- Felsőörs 2006) az Öreghegyen, ahol meghitt otthonra lett. Itt írta meg memoárját *Csillagóráim - XX. századi találkozások* címmel. Viszontagságos és hasznos életének különös eseményeiről a kötet kiadója, RAFFAI ISTVÁN és a szerény, barátságos „svájci magyar” felsőörsi ismerősei most február 25-én, pénteken 17 órától a civil házban beszélgetnek.

Mint sok falubeli, én is rokonszenveztem a doktor úrral. De a könyv olvasgatása közben tudatosult bennem, milyen széles látókörű, nagy műveltségű, a magyarságért fáradhatatlanul munkálkodó, kivételes egyéniség volt. Ezért is látni gyakran friss virágot a sírján...

Az emlékirat néhány témaköre: *perben az erdélyi otthonokért, szökés a határon, a forradalom élen, tanú az ENSZ-ben, Bibó István kiadója, kistisztviselőből vállalatigazgató, "félrevezetett" Picasso, fullajtárokkal nem komázunk, egyesület torzsalkodásokkal, Herder-díj huszárcsinnel, Kolompárék a konzulnál, Kínától Kenyáig, alapítvány a Duna TV-ért...*

Szeretettel hívjuk és várjuk a Szöllősy Árpád emlékét megelevenítő estre Felsőörsért Közalapítvány nevében: Tislér Anikó A kötet - Kányádi Sándor előszavával - a helyszínen megvásárolható.

Gólyahír

Örömmel értesítünk mindenkit, hogy Kis Dorottya december 30-án egészségesen megérkezett, szülei (Vass Éva, Kis Szilárd) nagy örömeire.

Köszönet

Dorottya nevű gyermekünk születése alkalmából küldött jókívánságokat minden Kedves Vendégemnek és Ismerősömnek köszönöm.

Vass Éva

Baba-Mama Klub

Kedves Babák és Mamák! Minden csütörtökön 10.00-11.00 óra között várunk Titeket a Civilházban, ahol beszélgethetek egymással, a gyerekek pedig a „kincses” ládikó játékaival játszhatnak!

A Ringató foglalkozások minden második héten HÉTFŐN vannak a Civilházban, Rábaközi Rita szeretettel vár Titeket 9.30-tól. Februárban a Ringató 14-én és 28-án lesz. Pllé Olga

NŐK FELSŐÖRSÉRT EGYESÜLET HELYESBÍTÉSE

Devecser, Kolontár és Somlóvásárhely településeket érintő, 2010. október 4-én bekövetkezett iszapkatasztrófa által érintett lakosság megsegítésére szervezett gyűjtésünk felsőörsi adományozóinak felsorolásánál – őszinte sajnálatunkra - nem szerepelt: **Rásky Mihály Úr és Rásky Mihályné Asszony** neve, akik elsőként adták át adományukat. Hibázunk, ezért bocsánatot kérünk az adományozóktól.

Az adományozói listát és a két szállítvány átvételét bemutató dokumentumokat a www.felsoors.hu honlapon közzétettük.

Könyvelőiroda Felsőörsön

Egyéni és társas vállalkozások teljes körű könyvelése, adótanácsadás.

Tel.: +36 70/ 3959368

Medencék teljes körű kivitelezése, üzemeltetése, javítása; Villanszerelés; Villanybojlerek vízkötenítése, javítása.

Tel.: +36 70/502-06-14

CSER
KÖRIS
TÖLGY
BÜKK
AKÁC

HASÍTVÁ
és
KUGLIZVA
is
kapható!

Tűzifahasító Kft.

TELEPHELY: FELSŐÖRS
TEL: 06-30/864-3125

Ár: 21 000 Ft/10 mázsa/erdei köbméter

Erdeti köbméter: 1 x 1 x 1,75 m
ELLENŐRIZHETŐ!

Az ár tartalmazza a kiszállítást 20 km távolsáig.

KÖSZÖNET AZ 1 %-ÉRT

A Felsőörsi Református Egyházközségért Alapítvány kuratóriuma köszönetet mond mindazoknak, akik 2009. évi jövedelemadójuk 1%-át az Alapítvány céljaira felajánlották. A befolyt összeg 25.063 Ft, mely a hittanos gyermekek nyári táboroztatásához, illetve karácsonyi ajándékozashoz támogatásként került felhasználásra.

Az Alapítvány adószáma: 18913048-1-19

Tisztelettel: az Alapítvány kuratóriuma

Felsőörsi HÍRMONDÓ

Kiadja: Felsőörsért Közalapítvány a Felsőörsi Önkormányzat támogatásával. Szerkeszti a Humán Bizottság. Lapszerkesztő: Pllé Olga közösségszervező.

Tördelés: Hordós Csaba, Faber Stúdió. Nyomdai kivitelezés: Viza Kft.

Készült 500 példányban. Hírek, tudósítások, információk, események közölhetők.

Hirdetésfelvétel a közösségszervezőnél a Polgármesteri Hivatalban.

Lapzárta: minden hónap 20-án. A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a kiadó véleményével.

HÍRMONDÓ

V. ÉVFOLYAM 1. SZÁM 2011. JANUÁR

A FELSŐÖRSÉRT KÖZALAPÍTVÁNY KIADVÁNYA

KÖSZÖNTŐ

Tisztelt Olvasó!

ŐSZINTÉN remélem, hogy érdeklődéssel veszi kezébe újságunkat. Az első pillantásra is szembe-tűnő változás a külső megjelenésben azt ígéri, hogy tartalmában és szemléletében is változik a lap. A választások után megalakult új testület arra is vállalkozott, hogy megújítja Felsőörs kulturális életét, s ennek élő fórumává teszi a Hírmondót. Kísérletet tesz arra, hogy a tartalmában, aktualitásában erősen hanyatló újságot kommunikációs közösségi térré tegye, ami sokszínűségével, a témák időszerűségével fel tudja kelteni minden felsőörsi olvasójának az érdeklődését és nem utolsó sorban az aktivitását. Várunk tehát minden polgártársunktól, egyesületeinktől, egyházainktól olyan híreket, írásokat, ötleteket, javaslatokat, amivel faluközösségünknek, de az ide látogató vendégeknek is fel tudjuk mutatni településünk és kis közösségeink értékeit, eredményeit.

Természetesen élni fogunk a napjainkban már szinte mindenhol elérhető internetes megjelenési és kommunikációs lehetőségekkel is. Az újság maga is, illetve az esetleges helyhiány miatt kimaradt anyagok elérhetőek lesznek Felsőörs honlapján. Az internetes fórumot is olyan szintérré szeretnénk alakítani, ahol az aktuális ügyekkel kapcsolatos érdemi beszélgetés folyhat. Ezekkel együtt azonban az újságot megtartjuk a hagyományos, nyomtatott formában. Jómagam is úgy vagyok, hogy szívesen, szívesebben veszek a kezembe nyomtatott újságot, könyvet, minthogy a képernyőn olvasnám el a „linkekkel” tarkított anyagot, ami előre kitaposott ösvényen vezet a gondolatot. Az újságolvasásához idő, figyelem kell, (nem árt egy kényelmes karosszék sem) és ha megfelelő a szerkesztő koncepciója, akkor továbbgondolásra serkent.

Kívánom minden kedves olvasónak, hogy egyre inkább ilyenek találja a Hírmondó következő számain és érdekes legyen várni hónap végén megjelenő friss számokra.

KULCSÁR TAMÁS
alpolgármester

TARTALOM

Köszöntő, A képviselő-testületi üléseken történt.....	1
Felhívások, Igényfelmérés, Szavazás	2
Itt élünk: dr. Bárdos Jenő nyelvész professzor	3
Búcsú a KALOT-háztól	4
P. Anca: Jártamban	5
A Magyar Kultúra Napján	6
Önkéntesség európai éve; Focihírek	7
Hirdetések	8

A képviselő-testületi üléseken történt:

FELSŐÖRS Képviselő-testülete a Hírmondó legutóbbi (2010. decemberi) megjelenése óta kétszer ülésezett. Az alábbiakban szemelvényeket olvashatnak az ülések döntéseiről.

2010. december 13-án tartott nyílt ülésén a Képviselő-testület rendeletet alkotott a települési szilárdhulladék kezelésével kapcsolatos közszolgáltatás díjairól és – miután más reális alternatívát nem talált – elfogadta a Veszprémi Közülemi Zrt. javaslatát.

A képviselők szintén rendeletet alkottak a szennyvíz és az ivóvíz szolgáltatási díjáról úgy, hogy az a korábbi díjknál érzékelhetően kedvezőbb legyen a lakosság számára. Lapzártáig a DRV Zrt. nem fogadta el a rendeletben meghatározott díjakat. Az egyeztetések jelenleg is folynak.

A tagiskolai közalkalmazottak számára egyszeri kompenzáló jutalmazást szavazott meg a Képviselő-testület, mert az iskolában dolgozó közalkalmazottak béren kívüli juttatásai aránytalanul alacsonyabbak voltak, mint az anyaiskola vagy az óvoda dolgozóinak ilyen jellegű juttatásai.

Ugyanezen az ülésen a Képviselő-testület megalkotta az Önkormányzat és intézményei 2011-es költségvetési koncepcióját, melyben – többek közt – előirányozta a Felsőörsi Hírmondó havi gyakoriságú megjelenését 2011-ben.

A testület döntött a szociális alapszolgáltatás – működési engedélyhez szükséges létszámbővítéséről. A létszámbővítés a házi segítségnyújtás szakfeladatát érinti. A meghirdetett határozott idejű állást felsőörsi lakhelyű munkavállaló tölti be 2011. január eleje óta.

(Folytatás a következő oldalon.)

(Folytatás az előző oldalról)

A Képviselő-testület 2011. január 19-i nyílt ülésén rendeletet alkotott az Óvodai étkeztetés nyersanyagnormáiról és térítési díjáról, az iskolai étkeztetés díjáról és a szociális étkeztetés díjáról.

A Képviselő-testület meghatározta az alpolgármester által irányított területeket. Az egészségügy, a kommunikáció, a kultúra, a pályázatmenedzsment témakörét jelölte ki és ezzel egy időben döntött Dr. Kulcsár Tamás alpolgármester tiszteletdíjáról, melyet bruttó 130.000 Ft-ra módosított.

Az előző Képviselő-testület idején indult Településrendezési Terv módosításait nem minden részletében fogadta el az új Képviselő-testület, ezért a településképzés és az egyenlő méltányosság elvét figyelembe véve kisebb módosításokkal az általa javasolt változatot újabb 30 napra kifüggeszti lakossági véleményezésre. Végrelegesen ezután – várhatóan 2011. február végén – március elején – fogadja el az így módosuló Településrendezési Tervet.

A testület nem fogadta el a DRV Zrt. vízi közmű rendszerre vonatkozó középtávú beruházási javaslatát, egyebek mellett azért, mert abban olyan – általunk, itt lakók előtt ismert – égető problémák nem szerepelnek, melyek mielőbbi megoldását a Képviselő-testület fontosnak tartja. A képviselők egyben kérik a DRV Zrt-t, hogy indokokkal támassza alá javaslatát. A Képviselő-testületszakértőt bízik meg azzal, hogy javaslat(ka)t dolgozzon ki a Fenyves utcai szennyvízátelőző túlfolyás-problémájának megoldására.

Az üzemyagár-emelkedések miatt a testület közös megegyezéssel módosította a vállalkozóval a 2009. novemberében kötött hőellátási szerződését.

A Képviselő-testület a Fő u. Veszprém felőli bevezetőszakaszára építési engedéllyel rendelkező forgalomlassító sziget, gyalogos átkelőhely és a kapcsolódó közvilágítás társfinanszírozására pályázatot nyújt be az illetékes szervhez. A pályázathoz vállalt önrész mértékét 20 %-ban, de legfeljebb öt millió forintban állapította meg.

Az önkormányzat a 2010. december 7-én bekövetkezett gyors hóolvadás következtében a völgyön levonuló olvadékvíz okozta káreseménnyel kapcsolatban pályázatot nyújtott be a Rózsa utca - Hosszú utca károsodott részeinek helyreállítására.

A testületi ülések részletes jegyzőkönyveit olvashatják községünk honlapján (www.felsoors.hu) a Helyi határozatok → Jegyzőkönyvek menüpont alatt.

Szabó Balázs,
polgármester

TÁJÉKOZTATÁS KÉPVISELŐI FOGADÓÓRÁKRÓL

Tájékoztatjuk a tisztelt Lakosságot, hogy 2011. január 28-ától kezdődően képviselői fogadóórákat tartunk.

A tisztelt lakók minden héten pénteken délután 16.30 – 18.00 között a Faluház nagytermében személyesen fordulhatnak problémáikkal, kérdéseikkel vagy ötleteikkel a képviselőkhöz.

A képviselők a következő beosztásban tartják a fogadóórákat:

Minden hónap	1. péntek:	Pásztor István
	2. péntek:	Orbán György
	3. péntek:	Kulcsár Tamás
	4. péntek:	Piller Péter

Forduljanak hozzánk bizalommal!

FELHÍVÁS FELSŐÖRSI KISTERMELŐKHÖZ

2010. szeptember 15-től a közétkeztetést végző intézmények (bölcsődék, óvodák, iskolák, hivatalok, egészségügyi intézmények) közbeszerzés nélkül, közvetlenül a helyi **termelőtől vásárolhatnak** nyers húst, zöldséget, gyümölcsöt, tejet és tejterméket, mézet, tojást és gabonát. Az önkormányzat felhívja azokat a felsőörsieket, akik szeretnék élni a törvény adta lehetőségekkel és számla vagy nyugtaadásra is képesek, ajánlatukkal keressék meg a felsőörsi közétkeztetést is folytató intézmények (óvoda, tagiskola) vezetőit.

IGÉNYFELMÉRÉS JELLEGGEL
Kérjük azon szülőket jelentkezését, akik 1-3 év közötti gyermekük számára Felsőörsön igénybe vennének bölcsődei/családi napközi (mini bölcsi) szolgáltatást. Előzetes igényüket az alábbi elérhetőségek valamelyikén tehetik meg:
Drótpostán: onkormanyzat@felsoors.hu; Telefonon: 87-577-211; Faxon: 87-577-216
Levélben: Felsőörsi Községi Önkormányzat, 8227 Felsőörs, Szabadság tér 2.
Köszönettel: Felsőörsi Községi Önkormányzata

Felhívás pólótervre

Ezúton hívjuk - az arra kedvet érző - kreatív lakosokat Felsőörs pólóterv készítésére. Kérjük pólótervét az önkormányzat valamely elérhetőségére szíveskedjen eljuttatni. A nyertes tervet az önkormányzat kivitelezési és a tervezőnek 5 tiszteletpéldányt juttat belőle.

A tervezéshez sok sikert kíván, köszönettel: Felsőörsi Községi Önkormányzata

ÖNKÉNTESSEG EURÓPAI ÉVE 2011

2011 az Önkéntesség európai éve. Az önkéntesség, ami az Európai Unió egyik alapelve, hiszen segíti a közösségek egységévé kövését, egymás megértését, elfogadását. Fejleszti a szociális készséget, a környezettudatosságot, az érzékenységet az emberi, társadalmi, generációs problémák leküzdéséhez.

Olyan tevékenység, amit mindenki szabad akaratából, saját lelkesedése miatt, mindenféle ellenszolgáltatásnak leghalványabb reménye nélkül vállal. Természetesen, az önkéntesek nem helyettesíthetik a hivatásos szakembereket, a közfeladatokat ellátókat, de a környezetünkért, az életminőség javításáért sokat tehetnek.

Az önkéntesség lehet alkalmi megmozdulás, amit egy-két lelkes ember szervez, vagy lehet egyesület, alapítvány vagy valamely más szervezet által megvalósított kezdeményezés. Lehet eseti, lehet rendszeres, de fontos, hogy a célja a közösség jobbá tétele legyen.

Egy felmérés szerint 2,3 millióan(!) nyilatkoztak azt Magyarországon, hogy segítettek valamilyen módon, a lakóhelyükön, településükön, illetve végeznek alkalmilag vagy rendszeresen valamilyen közösségi tevékenységet, önkéntes munkát. Ez, nyugat-európai mércével mérve nem sok. És sajnos nem is kellően megbecsült. Nálunk nincs olyan presztízse, mint például Angliában, vagy az USA-ban, ahol a munkavállalók az önéletrajzukban is megjelenítik, hogy mennyit és milyen önkéntes munkát végeznek, lehetőleg szervezett keretek között.

2011 – az önkéntesség éve, amivel 10 esztendő eltelté után ismét szeretnék felhívni az emberek figyelmét az önkéntességre. Mi jut erről a szóról az eszünkbe? Az Afrikában ellenszolgáltatás nélkül, igen nehéz körülmények között gyógyító orvosok, ápolók? A katasztrófák után a bajba jutott emberek segítségére sietők? Vagy netán eszünkbe jut Miklósa Erika, aki híres operaénekesként Bakonykútiában asszonytornát tart?

De eszünkbe jut-e saját településünk? Figyelünk-e az itt működő civil szervezetekre, hiszen ezekben minden tag önkéntes munkát végez! Gondolom, mindannyiunknak eszébe jutott már, amikor a faluban, az utcán, a buszmegállóban, vagy Felsőörs határában szemetet láttak, a játszótéren el-tört játékot, esetleg lepatogzott festéket, vagy bármit, ami bántotta a szemüket, hogy ez milyen csúf, miért nem teszik rendbe? És eszünkbe jutott az is, hogy én is tehetnék érte? Az utóbbi évekre visszatekintve láthatjuk, hogy Felsőörsön is vannak jó kezdeményezések: minden évben hirdet egy-egy helyi egyesület, szervezet, vagy az Önkormányzat – szemétszedést, amin emlékezetem szerint a létszám még sosem haladta meg a 10 főt. De volt már az óvodában – szülői kezdeményezésre – udvari játékok festése és a Civilházban a pince rendbetétele is társadalmi munkában készült el. Arra biztatok mindenkit, hogy ha a környezetét szebbnek szeretné látni, ha jó ötlete van és szeretné megvalósítani, ne szidjunk, morogjunk, hanem TE-GYŰNK érte. Az önkéntesség a társadalmi tőke egyik legfontosabb ereje. Jó érzést teremt, többnek éri magát az ember és ne feledjük, közelebb hozza egymáshoz a településen élő embereket!

Bizonyára tudják, hogy, ha valahol el van dobva egy szemét, ott könnyebben dobják el a másodikat, harmadikat, de én hiszek a jó példa erejében, és azt gondolom, ha egy település szépül és gazdagodik a lakói által, annak hatalmas pozitív ereje lehet. Ha a veszprémfajsi kilátóból nézzük, Felsőörs olyan, mint egy csodálatos svájci falucska. Miért ne nézhetne ki úgy közülől is?

<http://www.onkentes.hu/alap.php>; <http://www.onkentesseg2011.hu/>

JUHÁSZ JUDIT / BENEDEK SZABOLCS

FELSŐÖRSI FOCI HÍREK

A 2010-es esztendőben felemás évet produkált labdarúgócsapatunk. A kiváló tavaszi idényt egy gyengébb őszi szezon követte. De kezdjük az elején. Februárban részt vettünk Balatonfüreden egy remélhetőleg hagyományteremtő téli nagypályás tornán, ahol kiváló feltételek mellett műfüves pályán készülhettünk a tavaszi bajnoki idényre. A csapat összekovácsolódott és a 7. helyről a bronzéremig tudott felkapaszkodni, ez a maximum volt tekintettel arra, hogy az 1. és 2. helyezett csapatok behozhatatlan előnyre tettek szert 2009 őszére. Emellett a Magyar Kupában is remekeltünk, ahol magasabb osztályban szereplő csapatokat búcsúztatva, először csapatunk történetében az országos táblára kerültünk. Tettük ezt úgy, hogy a felnőtt csapat néhány meghatározó tagja iskolai elfoglaltság miatt nem tudott hazajönni ezekre a hétközi meccsekre. Őket az ifjúsági csapatunkból felhozott játékosokkal pótoltuk.

A felnőtt csapat mellett ifjúsági csapatunk is remekelt és szintén bronzéremet szerzett, amely kis szerencsével fényesebb is lehetett volna, de az őszi csapatból 4-5 meghatározó ember felkerült az első csapatához.

A bajnokságot követően meghívást kaptunk Felsőörs német testvér településére Salzwegbe, ahol egy emlékezetes hétfőig tölthettünk jórészt futballal és az ezzel összekapcsolt programokkal.

Július végén megkezdődött a felkészülés az új idényre és a Magyar Kupára, melyben a Fejér megyei Velence megyei I. osztályú csapatát fogadtuk. Ez az ellenfél azonban már túl nagy falatnak bizonyult számunkra, 5-1-es vereséget szenvedtünk, de azt gondolom emiatt nincs okunk szegyenkezni. Sajnos a felkészülés már korántsem volt olyan sikeres, mint a tavaszi. Ennek nem szakmai okai voltak, hanem egy olyan balszerencse sorozat sújtotta a csapatot, hogy majd minden edzőmeccsünkre jutott egy súlyos sérülés, amely miatt három játékosunk is kidőlt hosszú hetekre, hónapokra. Az ő hiányukat nagyon megérezte a csapat. Tetézte problémáinkat, hogy két kapusunk munkahelyi és iskolai elfoglaltságok miatt csak elvétve tudott edzésre járni, sőt előfordult, hogy bajnoki és kupameccseken is mezőnyjátékost kellett a kapuban állítani. Mindezek fényében is csalódást keltő a jelenlegi 6. helyezés, mert ennek a csapatnak a bajnoki címért kellene versenyeznie. Én nagyon bízom abban, hogy a tavaszi idényben jóval több pontot fogunk szerezni és a dobogóra is oda tudunk kerülni. Erre a bizakodásra az ad okot, hogy legfőbb riválisainkat hazai pályán fogadjuk és remélhetőleg a sérülések is elkerülnek csaptunkat. Ifjúsági csapatunk jelenleg a 4. helyről várja a folytatást 5 pontos hátrányban az élvastól, ami nem behozhatatlan hátrány és bár nem elvárás az 1. hely, de mivel fiataljaink is maximalisták egy kis szerencsével és sok-sok munkával a bajnoki cím sem elérhetetlen.

Továbbra is heti két alkalommal foglalkozunk az 5-13 éves korosztállyal, ahol 20-25 gyermek rúgja a labdát, velük részt vettünk három tornán is, melyek közül az egyiket mi rendezhettünk meg. Márciustól várunk újabb ifjú labdarúgó palántákat a focipályán.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönjük a szurkolók és a játékosok adományait, mellyel a devecseri vörösiszap károsult focicsapatot tudtuk támogatni.

Galambos Zsolt

A MAGYAR KULTÚRA NAPJÁRA

*Magyar sors-kockákon ez ígyn döntődött,
Mind összekeverülünk közös mártir-hősök
S ha a Lehetetlent nem tudtuk lebírni,
Volt egy szent szándékunk: gyönyörűket írni.*

(Ady Endre: Levél-féle Móricz Zsigmondhoz)

A Himnusz kéziratának tanúsága szerint Kölcsey Ferenc 1823. január 22-én tisztázta le nemzeti imánk szövegét. 1989 óta ezt a napot hivatalosan a Magyar Kultúra Napjaként tartjuk számon és ünnepeljük meg. A tény, miszerint az ünnep hivatkozási pontja egy vers lett, bizonyítja, hogy anyanyelvünk nem csak az irodalom alapanyaga, de a nemzeti identitás alapköve is. Kultúránk, szokásaink, hagyományaink, történelemre vonatkozó közös emlékeink egyaránt mérítenek a magyar nyelvből, s általa örököltük tovább mindazt, amit generációkon keresztül kötelességünk továbbadni.

Falunk, Felsőörs kivételezett helyzetben van, hiszen itt született a nagy magyar nyelvész és irodalomtörténész, Pápai Sámuel, akire büszkén emlékezünk, mint az első magyar nyelven írt irodalomtörténet megalkotójára.

A legújabb kutatások szerint (Pápai Református Levéltár Gyűjteménye) 1760. november 23-án 250 évvel ezelőtt Felsőörsön született MÁNDI MÁRTON ISTVÁN tanár, nyelvész és filozófus, a Pápai Református Kollégium felvirágoztatója. Édesapja rövid ideig itt volt református lelkész, később pedig a közeli Szentkirályszabadján.

Mándi Márton István tanulmányait a Debreceni Református Kollégiumban, majd Göttingenben végezte. Hazatérte után elvállalta az adásztelevi száműzetésből nem sokkal korábban visszatért, hírnevében megtépázott Pápai Református Kollégium rektori tisztét, amit 41 éven keresztül haláláig viselt. Közvetítő szerepet töltött be a legfrissebb nyugat-európai szellemi áramlatok és Magyarország között. Méltán lehetünk büszkék a magyar nyelv ügyében folytatott munkásságára. (Ez évi farsangi teaestünkön részletesen is megemlékezünk róla) A Magyar Kultúra Napján azonban nem csak a rostán átszűrt, válogatott értékek csillogását kell meglátnunk és büszkén felmutatnunk, hanem a hétköznapi kulturális állapotát is görcső alá kell vennünk. Hogyan beszéljük, használjuk anyanyelvünket, mivel töltjük a szabadidőnket, szánunk-e egy kis időt nap mint nap arra, hogy olvassunk, zenét hallgassunk, közösségeket összekovácsoló programokon vegyünk részt?

A kultúra teszi az életet élhetővé, ad célt, irányt, elégedettséget, bölcsességet az embernek – írja Csányi Vilmos, a kulturális evolúció neves kutatója.

A magyar kultúra – bár az iskolapadokban tesszük elsősorban magunkévá – nem csupán iskolai tananyag. Talán nem vesszük észre, de minden nap vizsgálunk belőle. Hogy milyen eredménnyel, azt csak visszatekintve, hosszabb időszakokat – éveket, évtizedeket – mérlegre téve tudjuk megítélni.

És amikor visszatekintünk, egyúttal előre is kell, hogy nézzünk, tudva és értve, hogy az egyes emberekből áll a tömeg, s a hétköznapi tettekből az egész élet, s hogy mindez együtt egy nemzet kultúrájának lenyomata.

Rásky Mihályné tanár

A KULTÚRA NAPJÁRA

emlékeztünk, január 20-án a Civilházban tartott irodalmi estünkkel.

Vendégünk volt PUSKÁS TÓFEJ VALÉRIA író-költő, aki megemlékezett Kölcsey Ferenc életéről és a Himnusz születéséről, melyet 1823. január 22-én fejezett be. A Magyar Kultúra Napját 1989. január 22. óta ünnepeljük. Ezen rendezvények alkalmat adnak arra, hogy nagyobb figyelmet szenteljünk a hagyományokra, a gyökerekre.

Az est során szép és vidám pillanat került napvilágra P. Tófeji Valéria diákéveiből. A gyerekkori éveinek élményét, az ezermester apa és az anya tanításait is megosztotta a hallgatósággal.

Az *Időkertész és Emlékeim Tófejről* című kötetében emlékezik élete meghatározó állomásairól, – Tófejről, Páparól és Révfülöpről – verseiben és novelláiban. Az est végén egy általa írt szövegű éneket tanított meg a közönséggel.

Köszönjük ezt az ünnepi estet és viszávárunk!

Tislér Anikó

FELHÍVÁS

Tisztelt Felsőörsi Lakosok, kérjük Önöket, hogy személyi jövedelemadójuk 1 %-ának felajánlásával támogassák a Felsőörsért Közalapítványt. Ebből a támogatásból szeretnénk helyi kulturális rendezvényeinket megrendezni. Amennyiben az Alapítvány támogatása mellett dönt, úgy szeretettel várjuk és fogadjuk felajánlását

**Felsőörsért Közalapítvány Adószáma:
18925575-1-19.**

Itt élünk...

DR. BÁRDOS JENŐ nyelvész professor, habilitált egyetemi tanár, az MTA doktora

– *Professor Úr! Elmondaná az élettörténetét, pályafutását röviden?*

– 1963-ban érettségiztem a hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Gimnázium orosz-latin tagozatán. Szegeden jártam egyetemre, ahol magyar-orosz-angol nyelv- és irodalom szakokon szereztem diplomát. Az egyetemi évek alatt fejeztem be zenei tanulmányaimat hegedű tanszakon. Több mint negyven éve vagyok tanár. A pályám Budapesten indult. 1972 óta vagyok egyetemi oktató: ebből 18 évet az Eötvös Loránd Tudományegyetemen, Budapesten, 20 évet pedig Veszprémben töltöttem. 1981-ben lettem bölcsészdoktor, 1987-ben kandidátus és 2007-ben a Magyar Tudományos Akadémia doktora (D.Sc.) 1988-90-ig a magyar nyelv- és irodalom Fulbright-ösztöndíjas vendégprofesszora voltam a Rutgers Egyetemen, New Brunswick-ban, az Egyesült Államokban. Három év alatt sikerült megteremteni a magyar nyelv- és irodalom szakot, amely ma is működik. Részt vettem az amerikai magyarság legfontosabb konferenciáin és konzultánsként közreműködtem amerikai szervezetek munkájában. 1990-ben Dr. LISZI JÁNOS egykori veszprémi rektor meghívására megalapítottam a VE Angol Nyelv- és Irodalom Tanszékét, majd a Tanárképző Kart, amelynek 1991-1998-ig dékánja voltam. Ez alatt az időszak alatt 11 tanszékét és 18 programot hoztam létre és kiépítettem az ötéves és a hároméves tanárképzés gyakorló iskolai hálózatát. 1995-ben neveztek ki egyetemi tanárnak az Angol Nyelv- és Irodalom Tanszékre, amelyet hamarosan Angol-Amerikai Intézetté alakítottam át. 1999 óta doktori programot vezetek, amelynek eredményeképpen az ország különféle egyetemein számos nálunk Ph.D. doktori fokozatot szerzett volt diákunk tanít és kutat. Legfontosabb kutatási területeim az alkalmazott nyelvészet, az anya- és idegen nyelvnek pedagógiája, az anglistika és az amerikanisztika, de természetesen foglalkozom hungarológiával is. Speciális kutatási területemnek

számít a nyelvi mérés, értékelés, tesztelés: közel tíz évig voltam az Állami Nyelvizsga Bizottság angol alelnöke, 2003 és 2008 között pedig a Nyelvvizsgát Akkreditáló Testület elnöke. Számos könyv szerzőjeként sok meghívást kaptam hazai és külföldi konferenciákra. Legfontosabb ösztöndíjaim és tanulmányútajaim többször is Angliába és az Egyesült Államokba vezettek, de ezeken kívül hosszabb időt töltöttem Svédországban, Ausztráliában és a Dél-Afrikai Köztársaságban.

Legfontosabb szakmai díjaim és kitüntetésem: Apáczai Csere János díj (1993); Széchenyi Professzori Ösztöndíj (1999-2002); Gizella-díj (2003); Brassai Sámuel díj (2008); Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje (2010); Kiss Árpád Díj (2011)

– *Miért választotta ezt a hivatást?*

– Nem választottam, csak beteljesült: a Bárdos családban ugyanis igen sokan örökölték a zenei, vagy a nyelvi tehetséget és ezek átadásának készségeit.

– *Mi volt életének meghatározó eseménye?*

– Egy háború utolsó évében születtem, így sejtjeimben hordom a túlélés vágyát...

– *Mi volt életének legszomorúbb eseménye?*

– Szüleim elvesztése.

– *Milyen terve van?*

– Igyekszem elkerülni, hogy a terveim terveknek látszanak. Talán egy-két könyv...

– *Mi a véleménye a világban végbemenő változásokról, főleg Európa változásáról?*

– Sohasem volt jobb, de nem is lesz.

– *Miért Felsőörsöt választotta lakóhelyül?*

– Mert Felsőörs természeti szépségeiben gazdag, fekvése ideális a tó és egy város között. A levegője tiszta, saját ivóvíze van és még csendes is. Így olyan mint akár egy üdülőfalú (village) Angliában, vagy egy svájci tó partján. Ezt a tökéletességet már csak mi, emberek ronthatjuk el...

– *Mit kellene Ön szerint megváltoztatni Felsőörsön?*

– Már fentebbi válaszomban próbáltam arra utalni, hogy az értékek megtartásával kell előbbre lépni. Felsőörs – mint csöppnyi település – nem pályázhat olyan

babérokra, mint a Balaton körüli nagyvárosok. Felsőörsnek a különbözősége keskeny, de sokkal megbízhatóbb ösvényét kellene járni, valami olyasfélét, mint Tihany. Ha létrejön a zenei-tábor és konferenciaközpont, a muzika és más kulturális területek kitörési pontot jelenthetnek. Mindenképpen renoválni kellene legfontosabb műemlékünk történelmi orgonáját. Az biztos, hogy a népszerűség lassan, de biztosan tovább növekszik a faluban. Tudomásul kellene venni, hogy a kocsmák korszaka lejárt: legalább egy jól működő, vendégcsalogató étteremre és legalább egy cukrászda-kávézóra szükség lenne. Szükség lenne egy parkra, leginkább a Katolikus templom körül, mert az egyetlen főutcán nem lehet megpihenni és hallgatni a harangszót... Olyan látvány kell köré, ami megállítja az átutazót. Röviden: minden olyan dolog kell, amitől egy idelátogató egyetlen napja tökéletes lehet. Ennél többre törekedni egyelőre nem reális. Vagyis: kirándulás a Malomvölgyi geológiai bemutatóhoz, a Cserehegyi kilátóhoz, egy kellemes ebéd, egy frissítő kávé a helytörténeti múzeumból kialakított kávézóban, majd estefelé egy orgonahangverseny...

– *2011 az önkéntesség éve Európában. Erről mi a véleménye a Professzor Úrnak?*

– Az önkéntesség (volunteering) számos társadalom mindennapi életének része: másokért végzett önkéntes (első sorban fizikai, vagy szervezői) munka, amelyet szabadidőnkben – és persze térítésmentesen végezhetünk – egymásért. Magyarországon korábban a kommunista szombatok és az építőtáborok 'koloritja' kedvezőtlen emlékeket hagyott e különben nélkülözhetetlen és hasznos tevékenységekről. Az önfeláldozás másokért (altruizmus) az emberi faj sajátossága, s talán már nálunk is elindult valami – nem szégyen átvenni az amerikai példát, nem feledve a társadalmi berendezkedés, szabadidő különbségeit: ott előfordulhat, hogy egy kereső is elég egy családban. Az önkéntesség mértékéből ki-ki a maga számára is eldöntheti, hogy emberközönpontú, humánus, avagy állatias társadalomban él... Önfeláldozással teljes, boldog újévet kívánok 2011-ben!

A kérdéseket összeállította:
Vass Csaba György képviselő

Búcsú a KALOT-háztól

A felsőörsi Római Katolikus Egyházközség Képviselő-testületének 2007. januárjában hozott döntése alapján 2010. december közepén megkezdődtek az egykori KALOT épület, a kultúrház bontási munkálatai. (A KALOT országos katolikus agrárfjúsági mozgalom volt, amely az 1930-as évek közepétől eredményesen dolgozott a népi hagyományok és a művészet ápolása és fejlesztése érdekében.)

Az esemény több ember érdeklődését felkeltette. Voltak, akik helyeselték, mások sajnálkoztak. A valaha szebb napokat látott és egykor valódi missziót betöltő épület sorsáról érdemes többet tudnunk.

Veress D. Csaba történész „Felsőörs évszázadai” című könyvében olvashatunk erről:

1939. májusában a katolikus egyházközség 1300 pengőért megvásárolta a templomtól délre elterülő telket, hogy azon egy katolikus kultúrházat építsen. A püspökség 3000 pengőt, a prépostság 1000 pengőt adományozott az építéshez. 1000 pengőt a hívek gyűjtöttek össze. Az építőanyagot, a követ, vizet, kavicsot, fuvarokat és a kézimunkát az egyházközség és a prépostság állta.

Az építkezés 1939. november 13-án kezdődött és 1940 tavaszán fejeződött be. A házat Szent Imréről nevezték el, a megnyitó ünnepségen a műkedvelő színtársulat a „János Vitéz” című színművel lépett fel.

Európa szerte ekkor már – 1939 óta – tombolt a második világháború.

Veress D. nem említi, de ma is köztünk élő felsőörsi idősektől tudjuk, hogy a megvásárolt telken egy, a templomra merőleges helyzetű nádfedeles, tornácos, balatoni stílusú kis ház állott, ami a kultúrház építése előtt elbontásra került, csak a pincéje maradt meg, és ez az új ház részévé vált.

A második világháborút követő években az országos politika általános balra tolódásával Felsőörsön is jelentkeztek ennek megnyilvánulásai.

1949. február 21-től a katolikus egyházközség vagyonát kezelő Szent Imre kultúrházat bérbe kellett adni a helyi Földműves-szövetkezetnek, amely az első három hónapra kifizette a bérletet, aztán ezzel a bér fizetése le is állt. Rövidesen a préposti kúria is sorra került, a hatóságok az épületet a Dózsa György T.Sz.Cs. számára foglalták le. (Eddig a Felsőörs könyvből vett adatok)

A későbbiekben a kultúrházat tanácsi tulajdonba vették. A falu ünnepi rendezvényei – szilveszteri bál, búcsúi bál - továbbra is itt zajlottak.

1956. őszén a felkelés napjai alatt felsőörsi fiatalok gyertyaláng korommal felirták a kultúrház falára, hogy „Szent Imre ház”. Őket később keresték, de szerencsére akkor nem derült ki, kik voltak.

Emlékezők szerint a mozivetítést lehetővé tevő, vizesblokkot is tartalmazó toldást az 1960-as évek végén építették hozzá.

Az 1960-as évektől a kisteremben ifjúsági szoba működött TV-vel, a nagyteremben pingpongozni lehetett. Különösen a búcsúi bálók voltak sikeresek. A „bástyák” tetejét erdőből hozott zöld lombokkal díszítették, az udvaron abrosszal letakart asztalok álltak, ahol a vendégek a hegy termését kóstolgatták. A színpadon játszott a zenekar, a nagyteremben pedig táncoltak.

Az 1980-as évek végétől rövid ideig bérlő használta a házat.

A kisteremben ekkor italkimérés folyt, az udvaron nyári estéken bográcsolni lehetett, játszott egy harmonikás. A ház gyorsuló romlása ekkor már szembetűnő volt, amit nem tudott megállítani az egy-egy rendezvény előtt elvégzett gyors vakolatjavítás vagy cserép-pótlás, igazítás.

A kultúrház nagytermében került sor 1990. tavaszán az első szabad választást megelőző felsőörsi választási rendezvényekre, majd néhány évvel később a kárpótlási árverésekre.

A rendezvények ezután egyre ritkultak, majd teljesen megszűntek.

Az épületet az egyházak kárpótlásáról szóló törvény alapján Dr. Körmendy József prépost úr igényelte vissza 1991-ben. A tényleges visszaadásra csak 2005. szeptember 28-án került sor.

Felsőörs önkormányzata ezzel egyidejűleg 38,4 Milliárd Ft kártalanítást kapott a kultúrházért a Magyar Államtól. Az önkormányzat tartalékának jelentős hányadát ma is ez a pénz teszi ki. A Szent Imre kultúrház ügyeire ebből a pénzből semmi nem jutott.

Az épületet hivatalosan átadó polgármester az átadási jegyzőkönyvben mindössze annyit írt, hogy villanyóra nincs, vízóra nem működik. Az épület állapotával kapcsolatban más megállapítást nem rögzítettek. Az utóbbi pótlása céljából egyházközségi képviselőkből álló bizottság tartott helyszíni szemlélt 2005. október 4-én.

A bizottság a tapasztaltakat jegyzőkönyvben rögzítette és fényképfelvételeket is készített. Megállapítást nyert, hogy az ajtók, zárok nem működnek, a szerelvények a falból ki vannak tépve, a vakolat sok helyen mállik, a falak dohosak, nedvesek, a pince szeméttel van feltöltve, a cserépfedés hiányos, több helyen beázik. Megállapította a bizottság, hogy az épület igen rossz állapotban van, emberi használatra alkalmatlan.

2006. tavaszán vitéz Ajtós József esperes úr által hívott érsekségi építész szakértők is vizsgálták az épületet, az általuk adott szakvélemény szerint az épület életveszélyesnek minősült.

(Ebben szerepet játszhatott a több évtizedes elégtelen karbantartás mellet az is, hogy az építéshez – különösen a tetőszerkezetnél – gyenge minőségű anyagokat is felhasználtak.)

Az egyházközségnek döntenie kellett a hasznosítás módjáról. Tekintettel arra, hogy a ház – főleg az idősebbek részéről – a felsőörsi emberek körében népszerűségnek örvendett, eleinte a felújításra vonatkozó elképzelés került előtérbe.

Be kellett azonban látni, hogy a teljes tetőcseré, betonkoszorú létesítése, födémcsere, vakolatcsere, szigetelés, közművek kiépítése, nyílászárók cseréje és a burkolás együttesen akkora költség, amit az egyházközség nem tud előteremteni, ráadásul ez meghaladhatja egy teljesen új építés költségeit.

Ez idő tájt kezdett körvonalazódni az esperes úr kapcsolatai révén a budapesti Belvárosi Plébániatemplom egyházközségével való együttműködés lehetősége, a velük kötendő tartós bérlet keretében a prépostsági kúria felújítása és hasznosítása.

Az elkészült előtervek és makett a prépostsági kúria vallásturisztikai házként való felújítását – a műemléki értékek megtartásával – és hasznosítását célozták meg, és egyidejűleg egy helyi közösségi célokra is használható kisebb épület létrehozását a prépostsági kert nyugati vagy déli szélében.

E körülmények között racionális alternatívaként merült fel a korábbi években már Dr. Körmendy József által ápolt gondolat, hogy a műemlék templomnak legalább a déli oldalát fel kellene szabadítani a túl közelre épített, nem műemléki stílusú, leromlott épület látványától.

(Felsőörs község 1980-as évek közepén érvényben volt rendezési terve, amit elismert műemlékes szakemberek részvételével dolgoztak ki, távolilag még az országos hírű Árpád kori templom közvetlen közelében lévő nem műemlék épületek fokozatos eltávolítását irányozta elő és tiltotta ebben az övezetben új építmények létrehozását.)

A felsőörsi római katolikus egyházközség képviselő testülete 2007. januárjában egyhangú szavazással olyan döntést hozott, hogy az életveszélyessé vált épületet – a műszaki, pénzügyi feltételek létrejöttével – mielőbb le kell bontani. (Amennyiben időközben jobb lehetőség nem mutatkozik.)

Az egyházközség 2010. nyarán értékesítette az egykori prépostsági malom mellett fekvő, addig használatlan kis darab földjét, ami az államosítások után a tulajdonában maradt.

Az adásvételi egyezség részét képezte, hogy a vevő a vételáron felül elvégzi a KALOT- ház lebontását, az anyag elszállítását, a területet pedig tereprendezt állapotban adja át az egyháznak.

A bontási engedélyben a műemléki hatóság előírta az általa műemléki értékűnek ítélt, a tornácos házból megmaradt régi pince megóvását. A pincelejárát megfelelő kiképzésével a hagyományos módon lefedésre kerülő pincét be kell illeszteni a templomkerthez csatlakozó parkba.

A park igazi színfoltot jelenthet majd a falu központjában, szép kilátással a kishegyi dombvonulat és a Balaton irányába, öröme az itt lakóknak és látogatóknak egyaránt.

Azután, kissé továbbálmódva a jövőt, ha egyszer sor kerülhet a prépostsági kúriától a református templomig terjedő történelmi falurész műemlékes szemléletű rendezésére, fejlesztésére, az egész templomdomb teljes szépségével beilleszkedhet ebbe a megújult- régi faluközpontba.

Mindezek megvalósításához sok jó kétkezi és szellemi munkára lesz szükség.

Felsőörs, 2011. január 9.

Piller Róbert
egyházközségi elnök

JÁRTAMBAN...

Folytatódik a Hirmondó előző számában útjára indított rovat, melynek írója azt a célt tűzte ki, hogy a falubeli események krónikása lesz. Eseményekben – ahogy látni fogjuk – nincs hiány!

Advent.

Mire cikkem nyomtatásba kerül, már kibújtak az első hóvirágok, az udvaron egy merész jácint is bontogatja virágait, mégis szeretnék visszaemlékezni a karácsonyi eseményekre, az év egyik legszebb ünnepére. Kicsiny falunkban három koncert került megrendezésre más-más műfajban, mindig új helyszínen. Az első adventi koncertnek műemléktemplomunk adott otthont. Veress Györgyné Petrőcz Mária és a veszprémi Zeneművészeti Szakközépiskola diákjai énekhangjukkal és hangszeres játékkal készítették szívünket-lelkünket a karácsonyra. Majd a felújított Református Parókia adott otthont a már hagyományossá váló, helyi zenészeinket bemutató koncertnek. Végül, de nem utolsó sorban Kövi Szabolcs, fuvolák, furulyák és sípok nagymestere az iskola tetőterében filmvetítéssel egybekötött koncertjét élvezhette a nagyerdemű község.

Betlehem.

Az iskolások betlehemi játékának ebben az évben új helyszíne lett, a Zsü-Ló Pizzeria pajtája. Forralt borból és teából nem volt hiány, sajnos a gyerekek játékból csak a tömegesen keresztül kiszűrődő hangok nyomán tájékozódhattunk a zsúfoltságig megtelt helyszínen.

Vásár.

Karácsony előtti vasárnap a Civilház udvara megtelt mindenféle földi jóval (sütemény, bor, méz) és gyönyörű szép (zömében helyi, kézzel készült) ajándéktárgyakkal. A báméskodó sokaság pedig csak áramlott a széltől védett színen és a Civilházban rendezett gyermekfoglalkozások között. Csakhamar kiderült, hogy ki mivel foglalkozik, s hol érdemes ezeket helyben beszerezni, anélkül, hogy kitennének lábunkat a faluból. A kezdeményezés mindenképp dicséretes, remélem, hogy hagyományteremtő lesz. Érdemes lenne évközben több alkalommal, új, helyi alkotókkal, termelőikkel is bővíteni a vásárt. Minderre a Civilház udvara messzemenőkéig megfelel.

A verseny.

Ha már a borozást emlegettük, az újév beköszöntével forraltbor-főzőversenyre volt hivatalos az Önkormányzat Lovasra. Kicsiny csapatunk egyik része gyalogosan, míg másik része kocsival érkezett a helyszínre, hogy elkészítse egy különleges recept alapján a későbbiekben különdíjat kapott borát! A jó hangulatú rendezvényen önkormányzatok, civil szervezetek képviseltették magukat.

Belvíz.

Tisza-parti lány révén láttam már ár- és belvizet eleget, de hogy Felsőörsön is megjelenhet a belvíz, azt álomban sem gondoltam volna!

Márpedig aki látta, hogy a Rózsa utca alján a Pocca felől a hegyen át zúdul a víz, az - biztos vagyok benne - hogy nem akart hinni a szemének. A hirtelen jött esőzés és az olvadás nem várt belvizet teremtett, így számos homokszákkal és újonnan megnyitott árokkal kellett védeni a lakóházakat. A (babakocsi) katasztrófaturizmus beindult, így mi sem hagyhattuk ki, hogy ne nézzük meg! Reméljük hasonló haváriahelyzet a közeljövőben nem alakul ki, és a turizmus más ágai lesznek inkább népszerűbbek falunkban!

P.Ancsa